

WAARDIG WERK

“What a way to make a living”

**RESULTATEN OSZ
7 MEI 2010**

Dag Krasser, begeleider, journalist, politicus, expert, minister, geïnteresseerde ...!

Deze bundel bevat de aanbevelingen van zo'n 600 Vlaamse jongeren over het thema waardig werk, zowel op nationaal als mondiaal vlak. Deze aanbevelingen zijn het resultaat van een jaar lang debatteren en werden in aanwezigheid van politici en experts op de Overkoepelende Slotzitting van KRAS (het vroegere scholierenparlement) geformuleerd.

Het KRAStraject rond het thema waardig werk liep over het hele schooljaar 2009-2010. In eerste instantie verdiepten de jongeren zich in verschillende standpunten in het debat rond waardig werk via rollenspelen. Op die manier maakten ze kennis met het thema en verdiepten ze zich in verschillende perspectieven in een debat rond werk. Nadien kregen de jongeren de kans hun persoonlijke mening te vormen en hierover het debat aan te gaan met lokale politici. Uitgangspunt hierbij is dat jongeren zelf bepalen wat zij belangrijk vinden als het gaat over waardig werk en de toekomst.

Op 7 mei werd dit jaartraject afgesloten met een groot slotdebat in het Vlaamse Parlement en in de Kamer en Senaat van het federale parlement. Bijna 600 jongeren uit 17 verschillende lokale KRASgroepen legden hun mening aan elkaar, aan andere jongeren uit andere KRASgroepen en aan politici en experts voor. Aan de hand van een duidelijke probleemstelling formuleerden zij concrete beleidsaanbevelingen die tenslotte plenair werden gestemd. Deze bundel is het resultaat van een hele dag werken, debatteren en stemmen.

We hopen dat u zich kan laten inspireren door het harde werk van deze jongeren, om in uw (beleids)werk ook hun visie op de toekomst mee vorm te geven.

Bij vragen, staan we u graag te woord.
KRASSE groet,
Kristof, Soetkin, Marianne

KRAS is een project van JeugdDienst Globalink met de steun van de Vlaamse Gemeenschap, de VGC en DGOS.

De discussievragen

De discussievragen kwamen tot stand op basis van de prioriteiten die de deelnemers tijdens de lokale uitspraaksessies naar voor schoven. Jeugdendienst Globelink verwerkte alle vragen en bedenkingen van de verschillende lokale KRASgroepen tot deze 18 discussievragen. Daarin hebben we getracht de 3 thema's die doorheen het KRASjaar lopen, namelijk het economische, sociale en ecologische, ook evenwichtig over de drie locaties te verdelen. Vertrekkende van deze vragen hebben de jongeren in de loop van de dag concrete aanbevelingen geformuleerd en werden deze in de plenaire vergadering gestemd.

Kamer

- 1.Hoe kunnen we ervoor zorgen dat mensen wereldwijd loon naar werk krijgen?
- 2.Hoe kunnen we ervoor zorgen dat gezinnen een waardig inkomen verdienen zonder dat zij beroep moeten doen op hun kinderen om dit inkomen aan te vullen?
- 3.Hoe kunnen we ervoor zorgen dat iedereen te allen tijde, dus ook bij ziekte, ongeval of werkloosheid, een inkomen kan hebben om te overleven?
- 4.Hoe kunnen we ervoor zorgen dat werknemers geen slachtoffer worden van delokalisatie van bedrijven?
- 5.Hoe kunnen we ervoor zorgen dat bedrijven bereid zijn naast winst ook sociale en ecologische doelen na te streven?
- 6.Hoe kunnen we ervoor zorgen dat werknemers hun belangen binnen het bedrijf kunnen afdwingen?

Senaat

- 1.Hoe kunnen we ervoor zorgen dat werknemers in gezonde en veilige omstandigheden werken?
- 2.Hoe kunnen we ervoor zorgen dat werknemers wereldwijd hun rechten kunnen afdwingen?
- 3.Hoe kunnen we ervoor zorgen werknemers mee profiteren van de winst van bedrijven?
- 4.Hoe kunnen we ervoor zorgen dat de rechten van werknemers in alle vestigingen van multinationale ondernemingen gerespecteerd worden?
- 5.Hoe kunnen we ervoor zorgen dat de uitputting van de natuurlijke rijkdommen niet leidt tot de teloorgang van de economie en het verlies van jobs?
- 6.Hoe kunnen we ervoor zorgen dat er voor onze consumptiegoederen een eerlijke prijs wordt betaald?

Vlaams Parlement

- 1.Hoe kunnen we ervoor zorgen vrouwen overal ter wereld dezelfde toegang tot de arbeidsmarkt krijgen als mannen?
- 2.Hoe kunnen we ervoor zorgen dat werknemers in verschillende landen geen concurrenten worden van elkaar?
- 3.Hoe kunnen we ervoor zorgen dat consumenten beter geïnformeerd zijn over de productieomstandigheden van consumptiegoederen?
- 4.Hoe kunnen we ervoor zorgen dat de CO₂-uitstoot in bedrijven wordt gereduceerd?
- 5.Hoe kunnen we ervoor zorgen dat het niet de werknemers zijn die de prijs betalen van de financiële crisis?
- 6.Hoe kunnen we ervoor zorgen dat lokale producenten in Noord en Zuid kansen krijgen in het economisch systeem?

Naar wie worden deze resultaten gecommuniceerd?

KRASjongeren hebben een heel jaar lang rond het thema Waardig Werk gedebatteerd. Doorheen het hele traject leerden ze de verschillende stemmen binnen dit debat kennen en vormden ze een eigen mening. Het is belangrijk dat er ook echt wordt geluisterd naar de mening van deze jongeren. Jeugdendienst Globelink staat daarom in voor de verspreiding hiervan.

Deze resultatenbundel wordt verspreid naar:

- 1.Naar ALLE politieke fracties in Kamer, Senaat en Vlaams Parlement
- 2.Naar de diensten public relations van Kamer, Senaat en Vlaams Parlement
- 3.Naar de Vlaamse Jeugdraad
- 4.Naar alle relevante ministeries, zowel op Vlaams als federaal niveau (onderwijs, jeugd, werkgelegenheid, werk en gelijke kansen, KMO's, zelfstandigen, landbouw en wetenschapsbeleid, klimaat en energie, ontwikkelingssamenwerking, financiën, economie, buitenlands beleid...)
- 5.Naar volgende bedrijven, NGO's en andere organisaties:
- 6.Oxfam solidariteit, Vosec (Vlaams Overleg Sociale Economie), Atol (Methodologische ondersteuning van ontwikkelingsinitiatieven), FOS-Socialistische Solidariteit, ABVV (Algemeen Belgisch Vakverbond), ACV (Algemeen Christelijk Vakverbond), ACLVB (Algemene Centrale der Liberale Vakbonden van België), Oxfam wereldwinkels, Terra Reversa, KBC, Triodos, Global Society, MO*, Ecover, Ecopower, Colruyt, VDAB (Vlaamse Dienst Arbeidsbemiddeling), 11.11.11., Voka (Vlaams netwerk van ondernemingen), Unizo (Unie van Zelfstandige Ondernemers), VBO (Verbond van Belgische Ondernemingen), Hiva (Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving), Roomer (Gents bedrijfje dat drankje 'Roomer' maakt rekening houdend met kwaliteit, mens en milieu), VDK Spaarbank, Wereldsolidariteit, Schone kleren campagne, IVV (Internationaal Verbond van Vakverenigingen), Kauri (Belgian meeting point for global sustainable action), Umicore, Plus uitzendkrachten, ILO (International Labour Organization)

Kamer

Hieronder lees je de concrete aanbevelingen die in de Kamer van Volksvertegenwoordigers zijn gestemd. Enkel de goedgekeurde aanbevelingen werden in deze bundel opgenomen.

1. HOE KUNNEN WE ERVOOR ZORGEN DAT MENSEN WERELDWIJD LOON NAAR WERK KRIJGEN?

Gelet op het feit dat veel mensen moeten overleven van een loon dat geen menswaardig bestaan toelaat.

Overwegende dat

- veel mensen een uurloon hebben dat niet toelaat in de basisbehoeften van hun gezin te voorzien;
- velen door hun lage uurloon genoodzaakt zijn lange dagen te werken;
- er in derdewereldlanden meer uitbuiting is door het gebrek aan vakbonden;
- er meer kinderarbeid zal komen, waardoor de armoedespiraal blijft bestaan, het risico op criminaliteit stijgt en gezondheidsproblemen toenemen;
- zwartwerk de inkomsten van de sociale zekerheid op de helling zet;
- verschil tussen lonen leidt tot contrasten op gebied van levensstandaard;
- grote bedrijven vooral aan winst denken en daarom oneerlijke lonen uitbetalen;
- er veel delocalisatie zal optreden als gevolg van extreem lage lonen.

Bevelen wij aan dat

1. bilaterale verdragen enkel gesloten mogen worden met landen die een **minimum aan sociale regelgeving** respecteren. Bv vakbonden moeten onafhankelijk kunnen bestaan en de mogelijkheid krijgen om vrij hun mening te uiten.
2. er wereldwijd per land **sociaal overleg** is tussen onafhankelijke vakbonden, overheid en bedrijven die er o.a. verantwoordelijk voor zijn om minimumloon te garanderen, afhankelijk van de context van het land, en om maximumuren vast te leggen.
3. de IAO oplegt om in elk land een **nationale arbeidsinspectie** op te richten, die de bedrijven controleert op de naleving van de sociale regelgeving.
4. alle EU-leden op termijn een degelijk **sociale zekerheidssysteem** moeten hebben.

2. HOE KUNNEN WE ERVOOR ZORGEN DAT GEZINNEN EEN WAARDIG INKOMEN VERDIENEN ZONDER DAT ZIJ BEROEP MOETEN DOEN OP HUN KINDEREN OM DIT INKOMEN AAN TE VULLEN?

Gelet op het feit dat het voor heel wat gezinnen noodzakelijk is dat hun kinderen werken om in hun levensonderhoud te voorzien.

Overwegende dat

- kinderen geen school kunnen volgen zodat zij later moeilijker aan een job geraken en dus in een vicieuze cirkel terechtkomen;
- er meer dan 218 miljoen kinderen tussen 5 en 17 jaar tewerkgesteld zijn over de hele wereld (vooral in ontwikkelingslanden en landen zonder sociale zekerheid) en dat vaak onder erbarmelijke omstandigheden;
- kinderen recht hebben op vrije tijd, op gezondheid en fysieke en morele bescherming;
- kinderen uitgebuit en gemakkelijk gemanipuleerd worden door ouderen (lagere lonen etc.);
- kinderarbeid nadelig kan zijn voor een heel land: een gebrek aan hoger opgeleiden en meer werkloosheid bij volwassenen vormen een probleem voor de economie op lange termijn;
- kinderen kinderen moeten blijven om volwaardige volwassenen te worden;
- veel kinderen in België weekendwerk doen en de motivatie om verder te werken vermindert. Zij gaan niet graag meer naar school;
- mensen met onvoldoende uitkering soms hun kinderen aan het werk moeten zetten om rond te komen.

Bevelen wij aan dat

1. er een **stappenplan** wordt ontwikkeld (tegen 2015) en ingevoerd in verband met leerplicht en verbod op kinderarbeid tot minimaal 14 jaar.
2. er **VN-controle** (in samenwerking met NGO's) komt op kinderarbeid, geldstromen en invoer van producten. Na een overgangsfase mogen enkel producten worden verkocht waar geen kinderarbeid aan te pas komt.
3. **minimumlonen en kindergeld** verzekerd worden en geleidelijk opgedreven zodat ouders een waardig inkomen krijgen.

3. HOE KUNNEN WE ERVOOR ZORGEN DAT IEDEREEN TE ALLEN TIJDE, DUS OOK BIJ ZIEKTE, ONGEVAL OF WERKLOOSHEID, EEN INKOMEN KAN HEBBEN OM TE OVERLEVEN?

Gelet op het feit dat veel mensen door ziekte, ongeval of werkloosheid geen inkomen verwerven.

Overwegende dat

- de huidige financiële crisis extra druk legt op bedrijven, met ontslagen tot gevolg;
- de werkloosheid stijgt en mensen vinden steeds moeilijker werk;
- het budget van de overheid om een sociaal vangnet te voorzien afhankelijk is van de werkende bevolking terwijl de vergrijzing/verwitting zorgt voor een steeds groter aandeel niet-werkenden;
- bedrijven een rol zouden kunnen spelen in het behoud van het sociaal vangnet, maar:
  - dit afhankelijk is van de grootte van het bedrijf
  - het creëren van een positief economisch klimaat in België noodzakelijk is opdat bedrijven zich hier zouden willen vestigen;
- een sociaal vangnet rekening moet houden met de reële noden van verschillende bevolkingsgroepen en dus is het belangrijk dat misbruik ervan wordt tegengegaan;
- bepaalde bevolkingsgroepen minder kansen krijgen op de arbeidsmarkt waaronder: immigranten, kansarme groepen, andersvaliden... je zonder inkomen in de armoede belandt.

Bevelen wij aan dat

1. er meer werk voorzien wordt voor fysisch beperkte mensen door handicap, ziekte of ongeval. Dit via aangepaste werkomgeving in bedrijven, via premies door de overheid, via stimulering van thuiswerk en via het voeren van een **sociaal aanwervingsbeleid** (bv. quota voor andersvaliden).
2. er **strengere controle** uitgevoerd wordt op systematische werkweigering of ontduiking van bijdrages.

4. HOE KUNNEN WE ERVOOR ZORGEN DAT WERKNEMERS GEEN SLACHTOFFER WORDEN VAN DELOKALISATIE VAN BEDRIJVEN?

Gelet op het feit dat bedrijven delokaliseren om hun winst te maximaliseren.

Overwegende dat

- delokalisatie een fenomeen is in het belang van bedrijven (productieproces = goedkoper in het buitenland => werknemers dreigen daardoor hun job dreigen te verliezen);
- er niet altijd alternatieven voorzien zijn voor de werklozen door delokalisatie. (Maar soms worden net kansen gecreëerd door delokalisatie: Bv Renault vilvoorde);
- aan de jacht op goedkope arbeid geen einde lijkt te komen;
- fiscale druk op bedrijven hen stimuleert om weg te gaan;
- extra transport ten gevolge van delokalisatie nadelig is voor ecologie.

Bevelen wij aan dat

1. bedrijven die IAO-normen wat betreft minimumlonen, recht op vakvereniging, recht op werk, recht op sociale zekerheid en discriminatie niet naleven, boetes opgelegd krijgen op basis van winstmarges. Deze **boetes** zullen geïnd worden door de IAO. Dit zal stapsgewijs, binnen duidelijk afgebakende periodes worden ingevoerd.

5. HOE KUNNEN WE ERVOOR ZORGEN DAT BEDRIJVEN BEREID ZIJN NAAST WINST OOK SOCIALE EN ECOLOGISCHE DOELEN NA TE STREVEN?

Gelet op het feit dat bedrijven niet steeds begaan zijn met sociale en ecologische gevolgen van hun activiteiten.

Overwegende dat

- de sociale en ecologische voetafdruk van sommige bedrijven zeer groot is;
- bedrijven vaak kiezen voor winst op korte termijn en niet voor investeringen in duurzaamheid op lange termijn;
- investeringen op sociaal en ecologisch vlak op lange termijn hun vruchten afwerpen;
- sociale, economische en ecologische doelstellingen elkaar niet hoeven uit te sluiten.

Bevelen wij aan dat

1. binnen de IAO een verdrag wordt opgesteld waarbij alle lidstaten verplicht worden een **minimumloon** in te stellen. De nationale overheden werken samen met de sociale partners een stappenplan uit en rapporteren hierover aan de IAO.
2. de EU stelt een richtlijn op die bedrijven en hun niet-Europese filialen verplicht een bepaald percentage van hun **winst te besteden aan ecologische bedrijfsvoering**. In verhouding tot deze investeringen krijgen zij fiscale voordelen.
3. de Europese **openbare omroepen** als taak hebben om campagnes op te zetten die de consumenten aanzetten tot het aankopen van duurzame en/of fairtrade producten.

6. HOE KUNNEN WE ERVOOR ZORGEN DAT WERKNEMERS HUN BELANGEN BINNEN HET BEDRIJF KUNNEN AFDWINGEN?

Gelet op het feit dat je als werknemer, zowel in Noord als Zuid, weinig impact hebt op bedrijfsbeslissingen die rechtstreekse gevolgen hebben voor de werknemer.

Overwegende dat

- in veel bedrijven beslissingen worden genomen door managers die weinig voeling hebben met de belangen van de werknemers op de werkvloer;
- werknemers menselijk kapitaal van het bedrijf zijn;
- betrokken werknemers loyalere werknemers zijn;
- werknemers soms gedwongen zijn om te grijpen naar drastische maatregelen, zoals stakingen, om hun belangen binnen het bedrijf af te dwingen;
- door de wereldwijde economische crisis er veel werklozen zijn, en bedrijven het overaanbod aan arbeiders gebruiken om de rechten van arbeiders terug te schroeven en werknemers te ontslaan;
- bedrijven soms werknemers moeten ontslaan wanneer het voortbestaan van het bedrijf in gevaar is;
- bedrijven die winst maken toch werknemers ontslaan;
- werknemers in ontwikkelingslanden weinig rechten hebben, zeker in vergelijking met westerse landen.

Bevelen wij aan dat

1. de **internationale arbeids- en vakbondsvereniging druk uitoefent** op andere landen om goede arbeidsvoorwaarden aan te nemen. Bovendien mag het vormen van een vakbond niet verboden worden en moeten de bestaande vakbonden nog versterkt worden.
2. het middelbaar **onderwijs** samen met vakbonden de ideale instanties zijn om jongeren te informeren over hun arbeidsrechten.
3. de **principes** van waardig werk - geen kinderarbeid, degelijk arbeidscontract (met o.a. maximumuren en minimumlonen) - **gepromoot worden** door economische activiteiten te beperken met bedrijven die deze principes niet naleven.
4. er een deel van de **opbrengsten** van bedrijven **geïnvesteerd** worden ten gunste van de werknemers, nl de veiligheid van een goede werkvloer, betere werkomstandigheden en een garantie op goede lonen, wat zal gecontroleerd worden door de IAO.

Senaat

Hieronder lees je de concrete aanbevelingen die in de Senaat zijn gestemd. Enkel de goedgekeurde aanbevelingen werden in deze bundel opgenomen.

1. HOE KUNNEN WE ERVOOR ZORGEN DAT WERKNEMERS IN GEZONDE EN VEILIGE OMSTANDIGHEDEN WERKEN?

Gelet op het feit dat het creëren van een veilige en gezonde werkomgeving voor werknemers geen prioriteit is van werkgevers.

Overwegende dat

- inspanningen leveren tot een gezonde en veilige werkomgeving geld kost;
- dat de verplichting van het ene bedrijf of het ene land om die inspanningen te leveren en het gebrek daaraan bij andere bedrijven of andere landen tot oneerlijke concurrentie leidt;
- de relatie en communicatie tussen werknemers en werkgevers nog niet overal harmonieus verloopt en dat in een geglobaliseerde wereld de taal in vele gevallen een barrière vormt;
- gezonde werknemers gemotiveerde werknemers zijn;
- de financiële last van ziek personeel zwaar doorweegt in landen met een uitgebouwd sociaal zekerheidsstelsel en daardoor hogere loonkost, terwijl in landen met een lage loonkost gezondheidsproblemen weinig impact hebben op de resultaten van de onderneming;
- de meer risicovolle jobs uitgevoerd worden door mensen met een lage scholing of mensen zonder papieren en dat deze jobs zich in vele gevallen in het illegale circuit bevinden.

Bevelen wij aan dat

1. in het kader van preventie alle (middel)grote bedrijven verplicht zijn een **preventieplan** op te stellen, een preventieadviseur aan te stellen en een veiligheidsopleiding aan te bieden voor alle nieuwe werknemers met bijzondere aandacht voor doelgroepwerknemers (personen met een arbeidshandicap, anderstaligen, laaggeschoolden ...).
2. elk bedrijf verplicht wordt een **verzekering voor arbeidsrisico's** af te sluiten en de normen vastgelegd door IAO na te leven.

2. HOE KUNNEN WE ERVOOR ZORGEN DAT WERKNEMERS WERELDWIJD HUN RECHTEN KUNNEN AFDWINGEN?

Gelet op het feit dat werknemers hun rechten niet overal ter wereld kunnen afdwingen.

Overwegende dat

- de vakbonden in arme landen meer inspraak moeten krijgen;
- de vakbonden meer naar de rechten van de arbeiders moeten luisteren;
- werknemers nog steeds in gevaarlijke situaties werken;
- nog niet alle landen de UVRM (Universele Verklaring van de Rechten van de Mens) hebben ondertekend, de mensenrechten overal ter wereld worden geschonden, en multinationals daarvan misbruik maken;
- arbeiders in opkomende industrielanden het slachtoffer zijn van de Industriële Revolutie;
- er nog vaak geen of corrupte vakbonden zijn;
- het recht op vereniging niet overal geldt;
- mensen in opkomende industrielanden geen of onvoldoende kansen krijgen om op te klimmen op de maatschappelijke ladder;
- werkzekerheid nog vaak niet gegarandeerd is;
- in bepaalde landen sociale-opvangnetten ontbreken;
- werknemers hun rechten moeilijk of niet kunnen afdwingen;
- werktijden, minimum- en maximumlonen niet bij wet zijn vastgelegd.

Bevelen wij aan dat

1. IAO de naleving van haar **internationale arbeidsnormen** moet kunnen **afdwingen**.
2. in onderhandelingen met de WTO, **vakbonden als volwaardige partners** opgenomen moeten worden.
3. nationale overheden **sancties** opleggen aan multinationals die arbeidsrechten niet respecteren.

3. HOE KUNNEN WE ERVOOR ZORGEN DAT WERKNEMERS MEE PROFITEREN VAN DE WINST VAN BEDRIJVEN?

Gelet op het feit dat werknemers niet mee profiteren van de winst van hun bedrijf.

Overwegende dat

- beursgenoteerde bedrijven er alles aan doen om de winsten voor de aandeelhouders te maximaliseren;
- om deze winst te maximaliseren werknemers, zelfs in goede tijden, worden ontslagen;
- topmanagers superbonussen ontvangen wanneer ze winsten op korte termijn creëren voor de aandeelhouders;
- werknemers de eersten zijn die in slechte tijden de gevolgen voelen.

Bevelen wij aan dat

1. De Belgische nationale wetgeving moet worden uitgebreid op volgende punten:

- bonussen voor het top-management moeten worden **gelimiteerd** en afhankelijk gemaakt van duurzaam beleid.
- de bonussen worden via een **index** (gekoppeld aan de vastgestelde winst) aan zowel managers als werknemers uitbetaald.

4. HOE KUNNEN WE ERVOOR ZORGEN DAT DE RECHTEN VAN WERKNEMERS IN ALLE VESTIGINGEN VAN MULTINATIONALE ONDERNEMINGEN GEREPECTEERD WORDEN?

Gelet op het feit dat multinationals geen al te beste reputatie hebben op het vlak van rechten van werknemers.

Overwegende dat

- veel werknemers tewerkgesteld worden in multinationals;
- arbeidswetgeving in nationale wetten is georganiseerd, terwijl multinationals internationaal actief zijn en zo de nationale wetten kunnen omzeilen;
- multinationals gebruik maken van onderaannemingen en op zoek gaan naar die onderaannemers die de goedkoopste arbeid aanleveren;
- overheden geen of weinig invloed hebben op de beslissingen van multinationals.

Bevelen wij aan dat

1. overal ter wereld het **minimumloon** voor elke werknemer (inclusief onderaannemers, medewerkers) moet gegarandeerd worden, aangepast aan de kosten van het levensonderhoud van zijn land. Dat er toezicht wordt gehouden op de uitvoering hiervan door organisaties zoals bv. de IAO. Om dit te bekomen zullen de besluiten van de IAO afdwingbaar moeten worden. Dat er tenslotte maatregelen worden uitgewerkt om naleving te stimuleren bv. door middel van belastingverlaging en niet naleving te bestraffen door bv. geldboetes en terugbetaling van de achtergehouden lonen.

2. dat **multinationals** moeten bijdragen tot een **duurzame sociale bescherming** (minimum een pensioenvoorziening) voor elke werknemer (inclusief onderaannemers, medewerkers) en hierover rapporteren aan de IAO.

5. HOE KUNNEN WE ERVOOR ZORGEN DAT DE UITPUTTING VAN DE NATUURLIJKE RIJKDOMMEN NIET LEIDT TOT DE TEOLOGANG VAN DE ECONOMIE EN HET VERLIES VAN JOBS?

Gelet op het feit dat de natuurlijke rijkdommen door ons consumptiepatroon aan een hoog tempo worden opgebruikt en dit een gevaar betekent voor onze grondstoffeneconomie.

Overwegende dat

- onze economie volledig afhankelijk is van natuurlijke rijkdommen zoals ertsen, olie en aardgas;
- deze natuurlijke rijkdommen ooit uitgeput zullen zijn;
- jobs op de helling zullen komen te staan in grondstof- en energie-intensieve sectoren;
- alternatieve energie-arme technologieën bestaan;
- de grote industrielanden een belangrijke invloed hebben op de vraag naar natuurlijke rijkdommen;
- de sector van de groene energie nieuwe banen kan opleveren.

Bevelen wij aan dat

1. de EU een logo ontwerpt dat de ecologische voetafdruk van elk product weergeeft. Dit **logo** wordt weergegeven op elk product dat binnen de EU wordt verkocht.
2. de EU investeert in de ontwikkeling van groene energie. Zij legt **subsidies** vast voor bedrijven die investeren in groene energie en **taksen** voor bedrijven die vasthouden aan vervuilende energie.
3. Elke Europese overheid **passieve sociale woningen** bouwt en investeert in de ecologisch duurzame renovatie van bestaande sociale woningen.

6. HOE KUNNEN WE ERVOOR ZORGEN DAT ER VOOR ONZE CONSUMPTIEGOEDEREN EEN EERLIJKE PRIJS WORDT BETAALD?

Gelet op het feit dat er voor consumptiegoederen geen eerlijke prijs wordt betaald.

Overwegende dat

- de prijs zo laag is omdat werknemers geen eerlijk loon krijgen, ook in de lage loonlanden;
- consumenten gewend zijn weinig te betalen voor hun consumptiegoederen en de markt hierop inspeelt;
- om concurrentieel te blijven de bedrijven besparen op zowel economisch als ecologisch vlak.
- de wedstrijd voor de laagste prijs uitbuiting in de hand werkt;
- milieu-effecten tijdens het productieproces niet mee in rekening worden genomen;
- er wereldwijd een gebrek is aan duidelijke regelgeving omtrent eerlijk loon en milieu.

Bevelen wij aan dat

1. we op lange termijn streven naar een **globale fair trade productie** en op korte termijn de **IAO gedragscodes bindend** en afdwingbaar maken.
2. corruptie wordt tegengegaan door **samenwerking** tussen verschillende internationale regeringen en door de versterking van de bestaande controle-organen.

Vlaams Parlement

Hieronder lees je de concrete aanbevelingen die in het Vlaams Parlement zijn gestemd. Enkel de goedgekeurde aanbevelingen werden in deze bundel opgenomen.

1. HOE KUNNEN WE ERVOOR ZORGEN VROUWEN OVERAL TER WERELD DEZELFDE TOEGANG TOT DE ARBEIDSMARKT KRIJGEN ALS MANNEN?

Gelet op het feit dat vrouwen wereldwijd nog steeds moeilijker toegang krijgen tot de arbeidsmarkt dan mannen.

Overwegende dat

- meisjes moeilijker toegang krijgen tot onderwijs en dus minder kansen hebben op de arbeidsmarkt;
- carrièrekansen voor vrouwen beperkter zijn, door onder andere het moederschap;
- er nog steeds klassieke vooroordelen blijven bestaan (rollenpatroon);
- vrouwen voor fysieke arbeid een concurrentieel nadeel hebben t.o.v. mannen;
- vrouwen zelfs niet altijd het recht hebben om te gaan werken;
- de combinatie gezin-werk vaak te zwaar is om een volwaardige plaats op de arbeidsmarkt op te eisen;
- er geen sociaal vangnet aanwezig is;
- vrouwen harder moeten werken om dezelfde positie te bereiken;
- het voor de maatschappij een meerwaarde is als vrouwen deelnemen aan het arbeidsproces (meer inkomsten voor de staat, meer en innovatieve ideeën, verbetering van sectoren waar vrouwen beter voor geschikt zijn);
- de oorzaken te situeren zijn bij: traditionele beleving van geloof en cultuur, machocultuur, werkgevers, politieke en economische situatie van een land, familiale situatie en rolverdeling, keuze van de vrouw zelf(moedergevoel en verantwoordelijkheidszin);
- positieve discriminatie op lange termijn geen goed middel is.

Bevelen wij aan dat

1. vrouwen en mannen **hetzelfde loon** krijgen voor dezelfde vorm van arbeid.
2. er een **sensibiliseringscampagne** op touw gezet wordt om de vooroordelen t.o.v. vrouwen uit de weg te ruimen.
3. de positie van de vrouw in ontwikkelingslanden verbeterd wordt via het **onderwijs**.
4. het systeem van **microkredieten** verder uitgebouwd en kenbaar gemaakt wordt in ontwikkelingslanden om de positie van de vrouw te verbeteren.

2. HOE KUNNEN WE ERVOOR ZORGEN DAT WERKNEMERS IN VERSCHILLENDE LANDEN GEEN CONCURRENTEN WORDEN VAN ELKAAR?

Gelet op het feit dat de jacht op de goedkoopste arbeid door bedrijven leidt tot concurrentie tussen werknemers in verschillende landen.

Overwegende dat

- mensen willen werken omdat ze een loon nodig hebben om in hun levensonderhoud te voorzien;
- het nog steeds de werkgever is die bepaalt aan welke omstandigheden en welk loon er wordt gewerkt;
- bedrijven in andere landen werknemers aan een lager loon en slechtere arbeidsomstandigheden kunnen tewerkstellen;
- bedrijven onbelemmerd op zoek kunnen gaan naar goedkope arbeid;
- economische crisis de concurrentiestrijd op de arbeidsmarkt versterkt (prestatiegerichtheid binnen specifieke vakgebieden);
- het voor ons een actueel probleem is op korte termijn (bv. Opel) en alleen maar erger wordt.
- vooral arbeiders in de industriële sector er het slachtoffer van worden en het als een probleem ondervinden;
- consumenten een belangrijke rol spelen.

Bevelen wij aan dat

1. de consument ingelicht moet worden over de arbeidsomstandigheden van de producten die hij koopt via het gebruik van een **uniform label**. Dit label is een verzameling van reeds bestaande criteria.
2. overheden in Noord en Zuid mensen er toe moeten bewegen om **technische kennis** uit te wisselen, helpen **vakbonden** op te richten, lokale vakbonden te steunen, **minimumlonen** overeen te komen in samenwerking met het IVV.
3. overheden in staat moeten zijn de internationale regelgeving omtrent kinderarbeid, minimumleeftijd, en minimumlonen te controleren bij bedrijven.
4. de IAO in samenwerking met het IVV lonen en werkomstandigheden **controleert** en verplicht het probleem op te lossen in de aangesloten landen. Zij maken een lijst van bedrijven die zich hier niet aan houden en brengen indien mogelijk de consument op de hoogte en kunnen **sancties** opleggen.

3. HOE KUNNEN WE ERVOOR ZORGEN DAT CONSUMENTEN BETER GEÏNFORMEERD ZIJN OVER DE PRODUCTIEOMSTANDIGHEDEN VAN CONSUMPTIEGOEDEREN?

Gelet op het feit dat de omstandigheden waarin producten worden gemaakt moeilijk te achterhalen zijn voor de consument.

Overwegende dat

- bepaalde producten tot stand komen in milieuvervuilende omstandigheden;
- bepaalde producten vervaardigd worden in mensenwaardige omstandigheden;
- de consument vooral vraagt naar goedkope producten (mentaliteitsprobleem);
- er bij de consument vaak onwetendheid is: er is onvoldoende informatie (kwaliteit, werkomstandigheden) om een keuze te kunnen maken;
- bedrijven vaak uit zijn op winst en geen verantwoording moeten afleggen;
- de overheden in bepaalde landen deze productieomstandigheden toelaten;
- er binnen de EU een zekere controle is over de productieomstandigheden binnen de EU en dat niet steeds het geval is in landen buiten de EU.

Bevelen wij aan dat

1. nationale overheden hun **voorbeeldfunctie** uitoefenen door in hun aankoopbeleid systematisch te kiezen voor fair-trade producten.
2. er **sancties** worden opgelegd aan bedrijven (volgens hun inkomsten) die geen inspanningen doen met betrekking tot werkomstandigheden, duurzaamheid, enz... Deze inbreuken moeten door de **media** bekend gemaakt worden.
3. er internationaal **richtlijnen** worden opgesteld door de VN over de productieomstandigheden en dat dit door de overheden wordt gecontroleerd.

4. HOE KUNNEN WE ERVOOR ZORGEN DAT DE CO₂-UITSTOOT IN BEDRIJVEN WORDT GEREDUCEERD?

Gelet op het feit dat bedrijven, naast gezinnen, een belangrijke bron van CO₂-uitstoot zijn.

Overwegende dat

- CO₂ leidt tot klimaatverandering en gezondheidsproblemen;
- dit zware gevolgen zal hebben voor de toekomst van onze economie en het leven op aarde;
- het omschakelen naar een groenere CO₂-arme economie, nieuwe jobs kan creëren.

Bevelen wij aan dat

1. bedrijven moeten **investeren in groene maatregelen**. Wie veel CO₂ uitstoot, zal meer moeten investeren.
2. de regering de consument moet informeren en stimuleren (met campagnes en reclame) ivm het gebruik van groene energie. Hiervoor moet er een **label** komen voor bedrijven die meer doen dan vereist. Dit label moet de consument bewust maken van de impact van zijn keuze op het milieu.

5. HOE KUNNEN WE ERVOOR ZORGEN DAT HET NIET DE WERKNEMERS ZIJN DIE DE PRIJS BETALEN VAN DE FINANCIËLE CRISIS?

Gelet op het feit dat werknemers de dupe zijn van de financiële crisis die veroorzaakt wordt door de banken.

Overwegende dat

- banken investeren in risicovolle beleggingen;
- het nemen van deze risico's heeft geleid tot de financiële crisis;
- de financiële crisis bedrijven in de problemen heeft gebracht en daardoor heel wat jobs verloren zijn gegaan;
- banken ondanks de crisis die ze veroorzaakten nog steeds dezelfde investeringen doen.

Bevelen wij aan dat

1. afgevaardigden die zetelen in raden van bestuur op mondiaal vlak moeten ijveren voor een beter **evenwicht tussen de hoogste en laagste lonen** en het bonussysteem van topmanagers plafonneren en de uitbetaling ervan te spreiden in de tijd om de duurzaamheid van de onderneming te waarborgen.
2. er een betere reglementering en transparantie komt op mondiaal niveau in verband met **risicobeleggingen** door bedrijven en banken die verantwoordelijk zijn voor werknemers en spaarders.
3. de overheid **jonge bedrijven stimuleert**, mits een goed businessplan, via subsidies.
4. de werkloosheid wordt ingedijkt door te **investeren in groene energie**.

6. HOE KUNNEN WE ERVOOR ZORGEN DAT LOKALE PRODUCENTEN IN NOORD EN ZUID KANSEN KRIJGEN IN HET ECONOMISCH SYSTEEM?

Gelet op het feit dat lokale producenten in Noord en Zuid vaak geen afzetmarkt hebben.

Overwegende dat

- grote ondernemingen, zoals multinationals, hun producten tegen lagere prijzen dan de lokale producenten kunnen aanbieden;
- grote ondernemingen, zoals multinationals, hierdoor de lokale afzetmarkt beheersen en lokale producenten hun producten niet kwijt kunnen en dus geen inkomen verwerven;
- deze producenten voor hun inkomen volledig afhankelijk zijn van hun verkoop;
- lokale producten een meerwaarde bieden op kwalitatief en ecologisch vlak;
- de winsten van lokale producenten best niet wegvloeien naar multinationals en op die manier de plaatselijke economie kan gestimuleerd worden.

Bevelen wij aan dat

1. de **importheffingen** op landbouwproducten verhoogd worden per x/ton.
2. **dumping** van Europese producten in ontwikkelingslanden met Europese subsidies moet **gestopt** worden.
3. er een **subsidiesysteem** wordt ingevoerd waarbij investeringen in duurzame en lokale landbouwproductie gesteund wordt.
4. **een korte keten** gepromoot wordt (bijvoorbeeld aan de hand van voedselteams).